

OPINIA

**Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych
dotycząca projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej zmieniającego
rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez
przedszkola, szkoły
i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia
tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości
narodowych
i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym**

Komisja Wspólna Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych przedstawia następujące uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym.

1. Komisja proponuje dodanie w § 8a ust. 1 pkt 1 lit. b tiret 1-3, pkt 2 lit. b tiret 1-3, pkt 3 lit. b tiret 1-3, pkt 4 lit. b tiret 1-3, pkt 5 lit. b tiret 1-3, pkt 6 lit. b tiret 1-3, pkt 7 lit. b tiret 1-4; ust. 2 pkt 1 lit. b tiret 1-3, pkt 2 lit. b tiret 1-3, pkt 3 lit. b tiret 1-3, pkt 4 lit. b tiret 1-3, pkt 5 lit. b tiret 1-3, pkt 6 lit. b tiret 1-3, pkt 7 lit. b tiret 1-4; ust. 3 pkt 1 lit. b tiret 1-3, pkt 2 lit. b tiret 1-3, pkt 3 lit. b tiret 1-3, pkt 4 lit. b tiret 1-3, pkt 5 lit. b tiret 1-3, pkt 6 lit. b tiret 1-3, pkt 7 lit. b tiret 1-4, zwrotu „co najmniej”.
Dzięki zaproponowanemu rozwiązaniu w sytuacji, gdy zaistnieje taka potrzeba i szkoła będzie miała takie możliwości, możliwe będzie zorganizowanie większej liczby godzin nauczania języka mniejszości lub języka regionalnego niż zakładany limit.
2. Komisja proponuje wprowadzenie do dotychczasowego rozporządzenia zmiany w § 4 pkt 2 o następującym brzmieniu:
„2) w szkołach lub oddziałach, w których zajęcia edukacyjne są prowadzone w dwóch językach: polskim oraz języku mniejszości lub języku regionalnym, przy czym:
a) w języku mniejszości lub języku regionalnym albo w dwóch językach prowadzone są: zajęcia edukacyjne z języka ojczystego mniejszości lub języka regionalnego oraz co najmniej trzy zajęcia edukacyjne, z wyjątkiem zajęć obejmujących język polski, część historii dotyczącą historii Polski i część geografii dotyczącą geografii Polski,
b) zajęciami edukacyjnymi nauczonymi w języku ojczystym mniejszości lub języku regionalnym, o których mowa w lit. a, są co najmniej dwa zajęcia edukacyjne wybrane spośród zajęć obejmujących: biologię, chemię, fizykę, część geografii odnoszącą się do geografii kraju pochodzenia, część historii odnoszącą się do historii kraju pochodzenia, matematykę, informatykę i wiedzę o społeczeństwie;”.
Model organizacji nauczania w dwóch językach został określony w § 4 pkt 2 rozporządzenia. W przepisie tym wskazano, że nauczanie języka mniejszości lub języka regionalnego może być organizowane w szkołach lub w oddziałach, w których

zajęcia edukacyjne są prowadzone w dwóch językach: polskim oraz w języku mniejszości lub w języku regionalnym, będącym drugim językiem nauczania. Zgodnie z dotychczasową interpretacją Ministerstwa Edukacji Narodowej nauka każdego przedmiotu prowadzona powinna być równocześnie w dwóch językach – polskim i języku ojczystym mniejszości. W celu zbadania liczby placówek organizujących nauczanie w dwóch językach przeprowadzono analizę szkół mniejszości niemieckiej i ukraińskiej. Podsumowanie tego badania wskazało, że szkoły, które określają się mianem szkół, w których nauczanie języka mniejszości jest prowadzone w dwóch językach: polskim oraz języku mniejszości, nie są w stanie sprostać wymaganiom, jakie nakłada na nie wspomniane rozporządzenie i w praktyce część przedmiotów nauczana jest wyłącznie w języku ojczystym mniejszości, a pozostałe w języku polskim. Jest to więc stosowanie omawianego modelu niezgodne z interpretacją Ministerstwa Edukacji Narodowej. Ponadto, na potrzebę doprecyzowania przepisów odnoszących się do szkół, w których zajęcia edukacyjne prowadzone są w dwóch językach, polskim oraz w języku mniejszości lub języku regionalnym, zwracano uwagę podczas spotkania ewaluacyjnego dotyczącego *Strategii rozwoju oświaty mniejszości niemieckiej w Polsce*, które odbyło się w dniu 11 kwietnia 2011 r. oraz w trakcie prac nad *Strategią rozwoju oświaty mniejszości ukraińskiej w Polsce*, przyjętej w dniu 28 czerwca 2011 r. Zaproponowane rozwiązanie pozwoli dostosować przepisy prawa do istniejącej sytuacji, zliberalizuje wysokie wymagania dotyczące omawianych szkół i umożliwi łatwiejsze sprostanie im ze strony szkół mniejszości narodowych i etnicznych.

3. Dodanie w obecnym rozporządzeniu do § 11 ust. 1 po wyrazie „Szkoły” wyrazów „i przedszkola”, natomiast w ust. 2 po wyrazach „W szkole” dodanie wyrazów „i w przedszkolu”. W konsekwencji § 11 uzyska brzmienie:

„1. Szkoły i przedszkola podejmują, w razie takiej potrzeby, dodatkowe działania mające na celu podtrzymywanie i rozwijanie poczucia tożsamości etnicznej uczniów romskich oraz wspomagające edukację tych uczniów, w szczególności prowadzą zajęcia wyrównawcze.

2. W szkole i w przedszkolu można zatrudnić w charakterze pomocy nauczyciela asystenta edukacji romskiej. Asystent edukacji romskiej udziela uczniom romskim pomocy w kontaktach ze środowiskiem szkolnym oraz współdziała z ich rodzicami i ze szkołą”.

Zmiany proponowane w § 11 wynikają z niewystarczającej edukacji przedszkolnej dzieci romskich, które już na początku zdobywania wykształcenia sytuuje dzieci romskie w gorszym położeniu niż większość rówieśników. Wcześniej rozpoczęta przez nie edukacja umożliwi odpowiedni start ułatwiający dostosowanie się do powszechnie obowiązujących norm społecznych. Ponadto, zniweluje barierę językową, która utrudnia właściwy poziom przystosowania dziecka romskiego do wymagań edukacyjnych. W związku z powyższym konieczne jest udzielanie tym dzieciom wsparcia, szczególnie na wczesnym etapie nauczania, poprzez między innymi obecność asystentów edukacji romskiej i nauczycieli wspomagających edukację uczniów romskich. Rola asystentów i nauczycieli nie kończy się bowiem na pracy z uczniem pochodzenia romskiego, ale polega również na ciągłej pracy z rodzicami, by przekonać ich do znaczenia edukacji wczesnoszkolnej i zachowania ciągłości procesu edukacyjnego.

4. Komisja proponuje wprowadzenie do obecnego rozporządzenia zmiany o charakterze legislacyjnym, polegającej na dodaniu w § 4 pkt 5 w brzmieniu:

„5) w międzyoddziałowych lub międzyklasowych grupach nauczania języka mniejszości lub języka regionalnego”.

W § 6 i 8 omówiona została sytuacja, w której w oddziale, klasie bądź szkole jest zbyt mała liczba uczniów, aby można było zorganizować nauczanie. Tymczasem w § 4 wymieniono tylko możliwość nauczania w zespołach międzyszkolnych, o których mowa w § 8. Zabrakło przywołania możliwości nauczania w grupach

międzyoddziałowych i międzyklasowych. W ocenie Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych brak ten należy uzupełnić.

Artur Jabłoński

Współprzewodniczący Komisji

Tomasz Siemoniak

Współprzewodniczący Komisji